

onverhindert] sal moogen naar sig neemen, sonder dat deselve kinderen eenige verdere pretentie op den boedel sullen moogen maken.

Tweedende dan tot verkiesinge van Erfgenamen, soo Verklaarde den Comp:[aran]t daar toe verkooren genomineert ende g'institueert te hebben, gelijk doet bij desen [deleted — zijne Concubine] [inserted — de vrijswartinne] **Rosetta van Java** voorn:[oem]t, en dat in alle Zijne goederen geene Exemptie soo roerende als onroerende, actien, Crediten, verschulden, Erffenissen en besterffenissen, Eijndelijk alle `t gene hij met` er dood sal koomen te ontruijmen en naar te laaten, omme daar meede te doen en handelen als met haar vrije eijgen goed, sonder teegenspreking Van iemand ter weereld; mits nogtans dat deselve gehouden blijft aan haar zoon gen:[aam]t **Jacob** uijt te keere sodanige somma van Rixd:[aalde]rs 50 als hem uijt den boedel is Competeerende weijders ook zijn Comp[aran]:ts kinderen eerlike en deugdelijk op te voeden, tot haaren mondige Jaaren ofte anderen geaprobeerde Staate, als wanneer aan een is gelijk haar aanbedeelde slaav sal moeten laaten volgen, in welke gevalle hij haar tot Voogdesse over deselve aan stellende ende verkiesende;

Uijtsluijtende hij Testateur ten dien eijnde de Heeren weesmeesteren deeser Steede ofte eenige andere die haar niet zijn boedel souden willen bemoeijen all deselve ende een ieder van dien voor hare des anders te neemene moeijte needrig bedankende.

Alle `t geene Voorsz:[eijde] staat den Comp:[aran]t duijdelijk voorgeleesen ende [deleted — de] in de portugeeze Taale te verstaan gegeeven Zijnde, verklaarde hij het selve te weesen zijn Testament.

Laatste en uijttens te wille, meeninge en de regeerte, willende en beijkenende dat het selve daar Voor Valideeren en Effect sorteeren sal `t zij onder welcke benaaminge van uijtterste wille het ook mogte zijn, niet teegenstaande eenige omstandingheeden waaren versuijmt die hij houd als volkoomen deeser ingelijft te zijn, ter dien eijnde ter soekene het *Nobille beneficiuren Judicis*.

`T gunst Aldus passeerd aan Cabo de goede Hoop ten woonhujse van den Com:[paran]t op Jaar en dage Voorsz[eijde]: [deleted — ter overstaan van] des Voormiddags de Clokke omtrent twaalf uuren, ter overstaan van **Martinus Heems**, en **Johannes Henricus Blanckenberg**⁸, als getuigen van gelooве hier toe Versogte, dewelke soo wel als mij Secret:[ari]s de portugeese Taale kreekende hem alle `t voorenstaande hebben te verstaan gegeeven, en is haar praesentie betuijt in diervoegen Zijn Volkomene meeninge te weesen.

Dit merk X is door **Jonker
van X Macasser** gestalt

In kennisse van mij
[signed] **D:[anie]l Thibault**
Secret:[ari]s

Als Getuijgen

[signed] **M:[artinu]s Heems**

[signed] **J.[ohannes]H.[enricus] Blanckenberg**

¹ There is no unequivocal proof that **Jonker van Macassar** actually dies in 1727 or that his will is probated in that same year — notwithstanding the fact the copy of his will is noted as being presented to (& filed with) the Orphan Chamber & the original also filed with the Council of Justice. Significantly, no Inventory, Liquidation & Distribution Accounts or *Vendu Rol* for any deceased estate can be traced. The likelihood remains that his will was deemed invalid on the basis that his children were still enslaved & legally unentitled to inherit. Comparison between the original will & the copy — especially regarding the deleted sections & peculiar rewording — reveal the testator's

⁷ The same person later found as **September van Manda** sold (11 August 1730) by **Rosetta van Java** to **Martin Heem** aka **Marthinus Heems** who is a witness to the will (1727) of **Jonker van Macassar** for 120.00. His toponym suggests that he likely hailed from Mandar / Mandaar, the region in the Western part of Celebes [Sulawesi, Indonesia] inhabited by the *Suku Mandar* — the Mandarese people.

⁸ Son of **Johannes Blankenberg** (from Berlin) & the Cape-born **Catharina Bouman**.

J. Degrampontz

19

11/27

Dit Leegel behoort
tot 't inleggende Sc,
Itemment gespaarden
door Jonker van Macassar,
safas, in Dato
24. Januarij 1727.

Wijden den 24de Januarij 1727
 Compagnie door mij Daniël Storck
 ledet van den C. Aylt^{en} Groot Maat van
 die deel's gouvernereteit te presentir van
 d' maatschappij getuigen, Tonker Van
 Maravassar hij gegeene ^{Nijp. Geesten zeteling behoeft} Leidcijgen vre
 helyk te bedde leggen, Doy Lijp verstand
 sijns en memoriae volkomen matig
 en gebruik haend gelijk ons is gesleech
 dewelke bij vertelling niet het portugeez
 in d' neerduytsch te kennen gaf, doe
 dat hij alvoren dese weere te verlaaten
 geneeghen was over lijne tijdelijke goey
 drey de beseele, da disponenten, Sultane
 niet eijgenen wijs wille sonder bewaering
 van iemand tea weerd. —

Vooraf revocerende alle maakinge die hy voor
 dat deel moge hebben gepaecty als
 niet wille dat een d' dian in H
 minste haet quipes of effect ontteek
 sal of d' diller myaar geholde voor nietig
 en dat onwaard inwoegen nooit was
 of waer gepaect, getuigen d' voorst
 geene kinder te hebben das wie hijs
 eenige maakingen ^{of} huldig is. —

Van niemond disponente groet Claes
 der Comp^t voor af te gaenre maache
 en te bespreken an ~~de~~ ^{de} ~~reco~~ ^{reco}
 Broekstaas Java en Glazoe Tonge
 gen^t Alexader van Corolien, sonder
 dat hier tegen eenige oppositie van
 iemand sal mocht gesoldien somme
 met

met den selver naa Lijz ^{Comp. t. o. Stede}
te doer es rande les als niet ~~dat~~ dat ^{de}
eigen goed louter Contradicte ^{te} dat iemand
het voerde.

wijers betrouw der Comp. mede voor
af te legateren en te bespreken aan
Lijne kinderen ~~de~~ ^{propt} ~~te~~ verwoch
mits naames Jacob ~~die~~ ^{mitte} ~~de~~
~~die~~ ^{daar} ~~ge~~ ^{ge} ~~naam~~ en Janela ^{er}
laave Tonger gen. September ^{mittg.} ~~aan~~ ^{daar} Ad
Jolle, ^{t. Ramel} ^{daar} laave Tonger mit naam
Catharie, welke mochtet niet er beseest
der glaende Tonger gen. Fortuyn van Tongis
die nooit fal mooger verkocht wonderman
gedurende Lijz leeven onder haer drokette
en Lijne Tonger kinderen ~~die~~ ^{daar} ~~te~~ ^{te}
~~die~~ ^{daar} ~~daar~~ ^{daar} ~~daar~~, die eerst
Catharina ~~die~~ ^{daar} ~~daar~~ ^{daar} ^{daar} ^{daar}
lange klerkenbeter verfleijer, tot dat de
gelederde kinderen dat prondige Jaques, also
andere geaprobeerd staatte Fal, gehoorne
Lijz, al waarmede idea Lijz van bedeeld
Jacob fal mooger naa Lijz meeuwen
sonder dat deelde kinderen enige verdene princtig
freidens dan tot pertrieping van Erfje,
naame Joo Vlaander der Comp. Daar
te vlaander, genomineert eno ^{g' in}
of hietreest de Lepper, gelijk doet bijdeku
^{de} ^{Uitvoerder} ~~de~~ ^{de} drokette ^{te} ^{te} ^{te} ^{te} ^{te}
Jacob Fal Roomey te ontvanger ter nae
te laaten, omme daer kreeg te doer

22

er handelc als niet haer vrije enger
goed louter leegenspreking van iemands toe
voerde; mitte mogt ons dat desvloet
getorsten blijft van haer Zoo gant Jacob
nijt te Reken voorwaige somtra per 7th 50.
als hen nijt den bodel is Competerende,
wijzaas ook Lijt Compt^{re} hondreder eerlijck
et den gelyk op te Roeden, tot haare
monding haer op de andeare grond roeden
de staet, als volmaend aar och is gelijck
haer aankondigde haer sal moedet laaten
volgen, in welke gevallen rij haer tot
voordgede over desvloet is aantellende en
verbiedende; —

Wijfijnten bij Testamen^t den dier, eijnde
de Heeres weifmeestere, despe^r steek op de
enige ander die haer niet Lijt bodel
gordes willen bewoijen, alle desvloet en
ees ieder van dier vora haare desandere
te neemmen mochte. Needig bedankens.

Alle heeme voorts. Haat de Compt^{re} dijnelyk
voorgelezen en^t in de Portugese Taal
te verstaan gegeven. Huid, verblaas^t ij
het seloe dat weers Lijt Testamen^t
laatste er wijfijnt^t wille, meeringe
en de Regente, willende en Beykenens
dat Ech seloe daer voor valdeere en
Effect porteece, sal t^e Lijt ouer welcke
benaming haer wijfijnt^t wille het ook
mogte Lijt, mitte leegestaande enige
omstandighedes waaren verhuys^t
die bij houd all volkomen desvloet inge,
lijft de Lijt, ter vier eijnd^t Hoochene
het nobele beneficium jildet. —

Tijnt

Tonck d'ou s'kalleend aan Jacob
 goed Hoop dat woon huij te han den
 Comp. op daen dage Tonck.
~~daen~~ dat des vormiddags de Clokken om
 t'rent twaaltuinen ter overhaer van
 Maxtund Heemts en Johannes Hen
 ricus Blanckenberg sal getuigen
 van geloove hier toe hergot welke
 soe wel als mij Secret of de portugees
 traer greehend hem alle te voorstaand
 reber te verstaan gegeven, en in daer
 praesentie getuigd in dien oogen lijn vol
 komene weesinge te weepen.

M. Getuigen. — Dit werk is door Tonck
 van ~~H~~ Macaffer gestelt
 inkennis van mij
 Blanckenberg. — D. G. Brink
~~Jan.~~

Copia.

23.

F. Vérand prez

Huijsden den 24e Januarij 1724.

Comparaende voor mij Daniel Libault secretaer
der E. H. C. Raad van Justitie desel Gouverneur
ter presente van de waartre getuigen, Jonker
Macassar, vryggegevene Leijffiger, mij secretaris
getuigen bekent, sikhelyk te bedde Leggende, dog
verstaen, Linnen en memorie volkomen magtig
gebruykende, zelijks ons is gebleken, derwelke bij
tolking niet het portugeesch in't nederduytsche te
uen gaff, toe dat ij sconew dese wereld teven
genegen was oer hys tijdelijke goederaen te leue
en disponenten, salt doone niet eijgenen vrye Wil-
lender aantding van iemand ten Wereld,

Voor af revoceerde alle machting die ij voord
desel mogte hebben gesassen, als niet willeus
dat een van dien in't minste haagt grype
off effect sonderen Lal off Lullen, maange-
den voort nietig en van ouwaarde, in oog-
nooit was off waren gesassen, betrijfende
geen vaders te hebben, van wie hy eenige in-
ge schalldig is,

Van niens disponente, soo verstande de
voort aff te Legtieren, maken ende te beschrik
aan de vryfwartme Rosetta van Java, een he-
yng geutte Alexander van Concius, s' londen dat die
tag

tegen eenige oppositie van iemand dat mogen
geleidēen: souue met den selven na zijn Compt^{ts},
leiden te doen en handelen als niet van vijf eijen
goed sonder contradictie van iemand ten weersel.

Wijden belijgde den Compt^{ts} mede voort aste Legatee,
en ende te bedrieken aan syne kinderen bij voorzich,
dette verwoelt met namen Jacob en Gamela, een
slave jongen geut September, mittd^{ts} aand d^ol
Jalle, en Batya te Lamen een slave jongen
met namen Catharie welke slaves moesten
met en bevesten een slave jongen gen^t fortuna
van Compt^{ts}: die nooit sal mogen verhoogt worden
maet gedurende syne leven onder haer Rocketta
en syne Compt^{ts} kinderen moeten wonen, soo
lange zullen moeten verblijven, tot dat de
gen^t de kinderen tot moedige jaren ofte anderage
aprobeeide staate zullen gekomen syne, al wan
neer ieder syne aandeelde plaat overkundest sal
mogen naer sy neemien, sonder dat de selve
kinderen eenige verdere plichtie op den goedelink
len mogen maken.

Daerde dan tot verklaring van Effenamen
soo verklarde den Compt^{ts} daer toe verhoorende
nouincert, ende g^r in stincert te hebben, zelijc
doet by den de vryʃor tunc Rocketta van
voort, en dat in alle syne goederen gene Eeny
soo voerende als onvoerende, actien, crediter, in de
Effenam

Effenlophen en besterfmenissen, Eijdelijke alle't,
ij niet en dood zal kommen te ontgaen van
te later, onne dat mede te doen, en laudelen,
als niet haer vrye eygen goed, soudt tegenover
haer iemand ter wereld mit mogstaet dat de
ve getrouwen blijft van haer loor geut, Jaco
nijt te heeren Podainge somma van Rijns¹⁶ 50
als hem mit den bodel is Compteereende, wijds
oock lijn Comp¹⁶ Kinderen eerlijck en duijdelijk o
voeden, tot haer moedige jaren ofte andere ge
proceden staate, als wanneer aan een rege
haar aangebedelde slach sal moeten later volge
ni welche gevallen ij haer tot voogdij over de fer
is aangestellende ende verhiefende, — lez

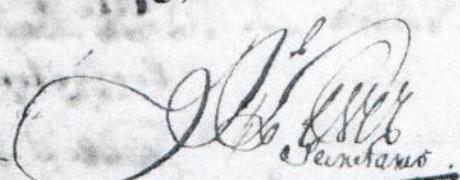
Nijt sluytende ij testator ten dien eijnde de hec
veerdusstenen de fer stede ofte enige andere
haar mit lijn boedel vonden wille bewaigen
deselbe ende een rieds van dien voor haer des ams
tenemere moegte nedig bedaupende.

Alle't gene voortz staat dew Comp¹⁶ duijdelijk,
voorgelezen ende in de portugeese taale te verta
gegeten lijnde, verklarende ij 't selve te wesen
testament, Laatste en ryttreste wille, meest
ende begeerte, willende en begeertende, dat het
ve daer voor valideeren en Effect fortseeren
sal, U ij onder welche bewaing van ryttrest
wille het ook mochte lyg, niet tegenstaande enig
onsterdig reden waren verfugint, die ij houdt
volghen

Volhomen desen ingelijft te zijn ten dien tynde
versoekende het noble beneficium predictum.

Iijnt aldus pastoor van Cabodegoede Hoop,
ter woon sijs van den Comp^t, op zare endage
voor^z die voorvrijdag de Clokkie ontrent
twalff minen, ten overstaan van Martinus
Heemels en Joannes Henricus Blaauwberg,
als getuigen van gelovre hier toe verzoekt, dat wel
sie los wel als mij Leoret^t de portugeze taale
spreekende, een alle t' oren staande hebben te
verstaan gegeven, en mi daer "presentie betuygt
in diezen wezen sijn volhomen meeninge te we-
sen, die te minste desen, beweest den Comp^t
ende mij Leoret^t mede behoorlyke hebben onder-
tekenet, onderstoude: / t welk ik getuige,
was getekeint: / De Ribault Leoret^t.

Verhoord ter Weeskamer
van Cabode Goede Hoop den
20^e October 1721.

ACCOUUT

De Ribault Leoret